Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 15 maja 2019 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Układ stowarzyszeniowy EWG–Turcja – Protokół dodatkowy – Artykuł 59 – Decyzja nr 3/80 – Zabezpieczenie społeczne pracowników migrujących – Uchylenie klauzul zamieszkania – Artykuł 6 – Świadczenie z tytułu inwalidztwa– Zniesienie – Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 – Specjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne – Warunek zamieszkania – Dyrektywa 2003/109/WE – Status rezydenta długoterminowego

W sprawie C-677/17

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Centrale Raad van Beroep (sąd apelacyjny w sprawach z zakresu zabezpieczenia społecznego i służby cywilnej, Niderlandy) postanowieniem z dnia 1 grudnia 2017 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 4 grudnia 2017 r., w postępowaniu:

Çoban

przeciwko

Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: R. Silva de Lapuerta (sprawozdawca), wiceprezes Trybunału, pełniąca obowiązki prezesa pierwszej izby, J.C. Bonichot, E. Regan, C.G. Fernlund i S. Rodin, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: R. Schiano, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 3 października 2018 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

– w imieniu pana Çobana przez R. Akkayę oraz Z.M. Alacę, advocaten,

– w imieniu Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, przez J. Hut, działającą w charakterze pełnomocnika,

– w imieniu rządu niderlandzkiego przez K Bulterman oraz H.S. Gijzen, działające w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niderlandzki.

– w imieniu Komisji Europejskiej przez D. Martina oraz M. van Beeka, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznik generalnej na posiedzeniu w dniu 28 lutego 2019 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 6 ust. 1 akapit pierwszy decyzji Rady Stowarzyszenia nr 3/80 z dnia 19 września 1980 r. o stosowaniu systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Wspólnot Europejskich do pracowników tureckich i członków ich rodzin (Dz.U. 1983, C 110, s. 60) [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z tej decyzji poniżej] w związku z art. 59 protokołu dodatkowego, podpisanego w dniu 23 listopada 1970 r. w Brukseli, który został zawarty, zatwierdzony i ratyfikowany w imieniu Wspólnoty rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2760/72 z dnia 19 grudnia 1972 r. (Dz.U. 1972, L 293, s. 1, zwanego dalej „protokołem dodatkowym"). Rada Stowarzyszenia została powołana na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w dniu 12 września 1963 r. w Ankarze przez Republikę Turcji z jednej strony i przez państwa członkowskie EWG oraz Wspólnotę z drugiej strony, który został zawarty, zatwierdzony i ratyfikowany w imieniu tej ostatniej decyzją Rady 64/732/EWG z dnia 23 grudnia 1963 r. (Dz.U. 1964, 217, s. 3685, zwanego dalej „układem stowarzyszeniowym").

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu toczącego się między panem Çobanem a Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (zarządem instytutu zarządzania ubezpieczeniami pracowników najemnych, Niderlandy, zwanym dalej „Uwv") w przedmiocie oddalenia przez ten ostatni jego wniosku zmierzającego do uzyskania świadczenia uzupełniającego na podstawie przepisów niderlandzkich.

Ramy prawne

Prawo Unii

Układ stowarzyszeniowy

3 Zgodnie z art. 2 ust. 1 układu stowarzyszeniowego jego celem jest promowanie stałego i zrównoważonego wzmacniania więzi handlowych i gospodarczych między stronami, przy pełnym uwzględnieniu konieczności zapewnienia przyspieszonego rozwoju gospodarki Turcji oraz podniesienia poziomu zatrudnienia i warunków życia narodu tureckiego.

Protokół dodatkowy

4 Protokół dodatkowy zawiera tytuł II, zatytułowany „Przepływ osób i usług", którego rozdział I jest poświęcony „[p]racownikom".

5 Artykuł 39 protokołu dodatkowego, będący częścią rozdziału I rzeczonego tytułu II stanowi:

„1. Przed końcem pierwszego roku po wejściu w życie niniejszego protokołu Rada Stowarzyszenia przyjmuje postanowienia w dziedzinie zabezpieczeń społecznych dla pracowników narodowości tureckiej, którzy przemieszczają się wewnątrz Wspólnot, i ich rodzin przebywających na terenie Wspólnoty.

[…]

4. Musi istnieć możliwość transferowania do Turcji emerytur i rent, odpraw pośmiertnych i inwalidzkich otrzymanych na mocy postanowień podjętych na podstawie ustępu 2”.

6 Artykuł 59 protokołu dodatkowego, należący do rozdziału IV tego protokołu, zatytułowanego „Postanowienia ogólne i końcowe”, ma następujące brzmienie:

„W dziedzinach objętych niniejszym protokołem Turcja nie może korzystać z traktowania bardziej korzystnego niż to, jakiego państwa członkowskie udzielają sobie nawzajem na mocy traktatu ustanawiającego Wspólnotę”.

7 Artykuł 62 protokołu dodatkowego stanowi:

„Niniejszy protokół i jego załączniki stanowią integralną część [układu stowarzyszeniowego]”.

Decyzja nr 3/80

8 Artykuł 2 decyzji nr 3/80, zatytułowany „Podmiotowy zakres zastosowania”, stanowi:

„Niniejsza decyzja ma zastosowanie:

– do pracowników, którzy podlegają albo podlegali ustawodawstwu jednego albo kilku państw członkowskich i którzy są obywatelami tureckimi;

– członków rodziny tych pracowników, którzy zamieszkują na terytorium jednego z państw członkowskich;

– do zstępnych tych pracowników”.

9 Artykuł 4 rzeczonej decyzji, zatytułowany „Przedmiotowy zakres stosowania”, przewiduje:

„1. Niniejsza decyzja stosuje się do całego ustawodawstwa odnoszącego się do następujących działów zabezpieczenia społecznego:

[…]

b) świadczeń z tytułu inwalidztwa, włącznie ze świadczeniami służącymi zachowaniu albo zwiększeniu zdolności do zarobkowania;

[…]

2. Niniejsza decyzja stosuje się do powszechnych i specjalnych systemów zabezpieczenia społecznego, składkowych i nieskładkowych, jak również do systemów dotyczących obowiązków pracodawcy lub armatora, w zakresie świadczeń określonych w ust. 1.

[…]”.

10 Artykuł 6 ust. 1 akapit pierwszy decyzji nr 3/80, zatytułowany „Uchylenie klauzuli zamieszkania […]”, stanowi:

„O ile niniejsza decyzja nie stanowi inaczej, świadczenia przyznawane z tytułu inwalidztwa, z tytułu wieku lub z tytułu renty dla członków rodziny pozostałych przy życiu, jak również renty wypłacane z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, nabyte na podstawie ustawodawstwa jednego lub kilku państw członkowskich, nie podlegają jakimkolwiek obniżkom, zmianom, zawieszaniu, wstrzymywaniu lub konfiskacie z tego powodu, że beneficjent zamieszkuje na terytorium Turcji lub innego państwa członkowskiego aniżeli państwo, na którego terytorium siedzibę ma instytucja zobowiązana do wypłaty świadczenia”.

Rozporządzenie nr 883/2004

11 Artykuł 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. 2004, L 166, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 5, t. 5, s. 72; i sprostowanie: Dz.U. 2013, L 188, s. 10), zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 988/2009 z dnia 16 września 2009 r. (Dz.U. 2009, L 284, s. 43) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 883/2004”), zatytułowany „Uchylenie zasad dotyczących miejsca zamieszkania [Uchylenie klauzul zamieszkania]”, stanowi:

„O ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, świadczenia pieniężne należne na podstawie ustawodawstwa jednego lub kilku państw członkowskich lub na podstawie niniejszego rozporządzenia nie podlegają jakimkolwiek obniżkom, zmianom, zawieszaniu, wstrzymywaniu lub konfiskacie z powodu tego, że beneficjent lub członkowie jego rodziny mieszkają w innym państwie członkowskim niż to, w którym znajduje się instytucja odpowiedzialna za ich wypłacanie”.

12 Artykuł 70 rozporządzenia nr 883/2004 przewiduje:

„1. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do specjalnych nieskładkowych świadczeń pieniężnych wypłacanych na podstawie ustawodawstwa, które, ze względu na swój zakres podmiotowy, cele i/lub warunki uprawnienia, nosi cechy zarówno ustawodawstwa dotyczącego zabezpieczenia społecznego, o którym mowa w art. 3 ust. 1, jak i pomocy społecznej.

2. Do celów stosowania przepisów niniejszego rozdziału określenie »specjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne« oznacza świadczenia, które:

[…]

c) są wymienione w załączniku X.

3. Przepisy art. 7 i pozostałych rozdziałów niniejszego tytułu nie mają zastosowania do świadczeń, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu.

4. Świadczenia, o których mowa w ust. 2, udzielane są wyłącznie w państwie członkowskim, w którym zainteresowani mają miejsce zamieszkania, zgodnie z jego ustawodawstwem. Świadczenia takie udzielane są przez instytucję miejsca zamieszkania i na jej koszt”.

13 Załącznik X do rzeczonego rozporządzenia, zatytułowany „Specjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne”, przewiduje w odniesieniu do Niderlandów następujące świadczenia:

„[…]

b) Ustawa z dnia 6 listopada 1986 r. o świadczeniach uzupełniających (TW)".

Dyrektywa 2003/109

14 Motywy 2, 4, 6 i 12 dyrektywy Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi (Dz.U. 2004, L 16, s. 44 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 6, s. 272) stanowią:

„(2) Rada Europejska podczas szczególnego szczytu w Tampere w dniach 15 i 16 października 1999 r. oświadczyła, że status prawny obywateli państw trzecich powinien zostać zbliżony do statusu obywateli państw członkowskich oraz że osoba, która zamieszkiwała legalnie na terytorium państwa członkowskiego przez określony czas i która posiada zezwolenie na pobyt długoterminowy, powinna uzyskać w tym państwie członkowskim zestaw jednolitych praw, jak najbardziej zbliżonych do praw przyznanych obywatelom Unii Europejskiej.

[…]

(4) Integracja obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi w państwach członkowskich jest kluczowym elementem wspierania spójności gospodarczej i społecznej, która stanowi podstawowy cel Wspólnoty określony w traktacie.

[…]

(6) Głównym kryterium uzyskania statusu rezydenta długoterminowego powinien być czas zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego. Zamieszkanie powinno być zarówno legalne, jak i nieprzerwane, w celu wykazania, że związki danej osoby z tym państwem mają charakter trwały. Należy wprowadzić przepis pozwalający na pewien stopień elastyczności, w celu umożliwienia uwzględnienia okoliczności, w których osoba ta mogła być zmuszona do tymczasowego opuszczenia terytorium państwa.

[…]

(12) W celu ustanowienia rzeczywistego instrumentu integracji rezydentów długoterminowych ze społeczeństwem, w którym żyją, rezydenci długoterminowi powinni korzystać z równego traktowania z obywatelami państwa członkowskiego w szerokim zakresie spraw gospodarczych i społecznych, zgodnie z odpowiednimi warunkami określonymi w niniejszej dyrektywie".

15 Artykuł 1 rzeczonej dyrektywy stanowi:

„Niniejsza dyrektywa ustanawia:

a) warunki przyznawania i cofania statusu rezydenta długoterminowego udzielanego przez państwo członkowskie obywatelom państw trzecich legalnie zamieszkującym na jego terytorium, jak również prawa związane z tym statusem;

b) warunki zamieszkania w państwach członkowskich innych niż to, które przyznało status rezydenta długoterminowego dla obywateli państw trzecich korzystających z tego statusu".

16 Artykuł 8 dyrektywy 2003/109 przewiduje:

„1. Status rezydenta długoterminowego ma charakter stały, z zastrzeżeniem art. 9.

2. Państwa członkowskie wydają rezydentowi długoterminowemu zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE. Zezwolenie jest ważne przez co najmniej pięć lat i podlega automatycznemu odnowieniu z chwilą jego wygaśnięcia, na podstawie wniosku, jeżeli wniosek taki jest wymagany.

[…]".

Prawo niderlandzkie

17 Artykuł 4a Toeslagenwet (ustawy o świadczeniach uzupełniających) z dnia 6 listopada 1986 r. (Stb. 1986, nº 567), w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności faktycznych w postępowaniu głównym (zwanej dalej „TW"), stanowił:

„1. Osoba, o której mowa w art. 2, nie jest uprawniona do otrzymywania świadczenia uzupełniającego przez okres, kiedy nie zamieszkuje ona na terytorium Niderlandów.

2. Osoba, o której mowa w art. 2, której, na podstawie ust. 1, świadczenie uzupełniające nie przysługuje, uzyskuje prawo do takiego świadczenia z dniem zamieszkania w Niderlandach, pod warunkiem spełnienia wymogów zawartych w art. 2 ust. 1, 2 albo 3".

18 Artykuł 8 ust. 1 Remigratiewet (ustawy o reemigracji) z dnia 22 kwietnia 1999 r. (Stb. 1999, nº 232), przewiduje:

„Osoby, które wyjechały z Niderlandów w rozumieniu niniejszej ustawy, mogą wrócić do Niderlandów w przeciągu maksymalnie jednego roku od chwili osiedlenia się w państwie docelowym".

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

19 Pan Çoban jest obywatelem tureckim, który wykonywał przez pewien czas pracę najemną w Niderlandach.

20 W dniu 11 września 2006 r. pan Çoban zaprzestał świadczyć pracę z powodu choroby.

21 Od dnia 18 grudnia 2006 r. posiada on zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego, wydane zgodnie z przepisami dyrektywy 2003/109.

22 Z dniem 8 września 2008 r. Uwv przyznał panu Çobanowi świadczenie na podstawie Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (ustawy o pracy i dochodach w zależności od stopnia zdolności do pracy) z dnia 10 listopada 2005 r. (Stb. 2005, nº 572), obliczone w oparciu o kształtujący się na poziomie od 45% do 55% stopień niezdolności do pracy. Ponadto Uwv przyznał również panu Çobanowi świadczenie uzupełniające w formie dodatku mające na celu zapewnienie mu minimalnego wynagrodzenia na podstawie TW.

23 W dniu 10 lutego 2014 r. pan Çoban poinformował Uwv o zamiarze powrotu do Turcji z dniem 1 kwietnia 2014 r. Decyzją z dnia 12 lutego 2014 r. Uwv zaprzestał wypłacania przyznanego wcześniej panu Çobanowi świadczenia uzupełniającego, ze skutkiem od dnia 1 kwietnia 2014 r.

24 W związku z powrotem do Turcji pan Çoban otrzymał od organów niderlandzkich, po wystąpieniu z wnioskiem w tym względzie, świadczenia reemigracyjne. W dniu 18 marca 2014 r. pan Çoban powrócił do Turcji. Z postanowienia odsyłającego wynika, że w tym dniu posiadał on nadal zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE.

25 W dniu 9 lipca 2014 r. pan Çoban, przebywając w Turcji, ponownie wystąpił do Uwv z wnioskiem o przyznanie mu świadczenia uzupełniającego. Zdaniem sądu odsyłającego ten nowy wniosek dotyczył odzyskania świadczenia uzupełniającego, które Uwv zdecydował, że zaprzestaje wypłacać w dniu 12 lutego 2014 r.

26 Decyzją z dnia 1 sierpnia 2014 r. Uwv oddalił jego wniosek.

27 Pan Çoban złożył zażalenie na tę decyzję do Uwv, który decyzją z dnia 20 października 2014 r. utrzymał w mocy oddalenie wniosku o przyznanie świadczenia uzupełniającego na podstawie art. 4a TW, zgodnie z którym jedynie osoby mieszkające w Niderlandach mają prawo do otrzymania takiego świadczenia.

28 Skarżący w postępowaniu głównym zaskarżył decyzję Uwv z dnia 20 października 2014 r. do rechtbank Amsterdam (sądu rejonowego w Amsterdamie, Niderlandy).

29 Wyrokiem z dnia 18 czerwca 2015 r. sąd ten oddalił rzeczoną skargę między innymi z tego względu, że pan Çoban nie znajdował się w sytuacji porównywalnej z sytuacją obywateli tureckich, których dotyczyła sprawa zakończona wyrokiem z dnia 26 maja 2011 r., Akdas i in. (C-485/07, EU:C:2011:346).

30 Pan Çoban wniósł apelację od tego ostatniego wyroku do Centrale Raad van Beroep (sądu apelacyjnego w sprawach z zakresu zabezpieczenia społecznego i służby cywilnej, Niderlandy).

31 Sąd odsyłający wskazuje, że pan Çoban opuścił ostatecznie legalny rynek pracy w Niderlandach w pewnym momencie po wystąpieniu u niego niezdolności do pracy, w związku z czym utracił on prawo pobytu w tym państwie członkowskim na podstawie układu stowarzyszeniowego. W zakresie w jakim okoliczność ta plasowała go w sytuacji podobnej do sytuacji obywateli tureckich, których dotyczyła sprawa zakończona wyrokiem z dnia 26 maja 2011 r., Akdas i in. (C-485/07, EU:C:2011:346), pan Çoban mógłby co do zasady mieć możliwość powołania się na prawo do przeniesienia rozpatrywanego w postępowaniu głównym świadczenia uzupełniającego na podstawie art. 6 ust. 1 akapit pierwszy decyzji nr 3/80.

32 Niemniej sąd odsyłający podkreśla, że w przeciwieństwie do obywateli tureckich, których dotyczyła rzeczona sprawa, pan Çoban opuścił Niderlandy z własnej woli. W istocie, zdaniem tego sądu skarżący w postępowaniu głównym w dniu swojego powrotu do Turcji posiadał w tym państwie członkowskim status rezydenta długoterminowego w rozumieniu dyrektywy 2003/109. Ponadto mógł on zgodnie z ustawą o reemigracji powrócić do tego państwa członkowskiego w terminie jednego roku po swoim wyjeździe.

33 Tak więc sytuacja pana Çobana wykazywała również podobieństwa do sytuacji obywateli tureckich, których dotyczyła sprawa zakończona wyrokiem z dnia 14 stycznia 2015 r., Demirci i in. (C-171/13, EU:C:2015:8).

34 Sąd odsyłający powziął zatem wątpliwość, w świetle orzecznictwa wynikającego z wyroków z dnia 26 maja 2011 r., Akdas i in. (C-485/07, EU:C:2011:346), oraz z dnia 14 stycznia 2015 r., Demirci i in. (C-171/13, EU:C:2015:8), w kwestii tego, czy do celów stosowania art. 59 protokołu dodatkowego sytuację pana Çobana można w użyteczny sposób porównywać z sytuacją obywateli Unii, którzy nie mogą przenosić takiego jak rozpatrywane w postępowaniu głównym świadczenie.

35 W tych okolicznościach Centrale Raad van Beroep (sąd apelacyjny w sprawach z zakresu zabezpieczenia społecznego i służby cywilnej) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„[1)] Czy art. 6 ust. 1 [akapit pierwszy] decyzji 3/80 w związku z art. 59 protokołu dodatkowego należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie regulacji ustawowej państwa członkowskiego takiej jak art. 4a [TW], na podstawie której dochodzi do cofnięcia przyznanego świadczenia dodatkowego po przeprowadzeniu się przez beneficjenta do Turcji także wówczas, gdy beneficjent ten opuszcza terytorium państwa członkowskiego ze swojej własnej inicjatywy?

[2)] Czy w takiej sytuacji znaczenie ma to, że w chwili wyjazdu zainteresowany nie ma już prawa pobytu na podstawie układu stowarzyszeniowego, ale ma za to [zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na podstawie dyrektywy 2003/109]?

[3)] Czy w takiej sytuacji znaczenie ma okoliczność, że zgodnie z ustawodawstwem krajowym zainteresowany ma możliwość powrotu w ciągu jednego roku od momentu wyjazdu w celu odzyskania świadczenia dodatkowego i że możliwość taka utrzymuje się, dopóki posiada on [zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na podstawie dyrektywy 2003/109]?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

36 Poprzez swoje pytania, które należy rozpatrywać łącznie, sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 6 ust. 1 akapit pierwszy decyzji nr 3/80 w związku z art. 59 protokołu dodatkowego należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie przepisowi krajowemu, takiemu jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, znoszącemu prawo do uzyskania świadczenia uzupełniającego przez obywatela tureckiego, który powraca do kraju swojego pochodzenia i który w dacie swojego wyjazdu z przyjmującego państwa członkowskiego jest posiadaczem statusu rezydenta długoterminowego w rozumieniu dyrektywy 2003/109.

37 W tym względzie należy przypomnieć, że decyzja nr 3/80 ma na celu koordynację systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich, tak aby zagwarantować pracownikom tureckim, którzy są albo byli zatrudnieni na terenie Unii, oraz członkom ich rodzin i ich zstępnym świadczenia należące do tradycyjnych działów zabezpieczenia społecznego (wyrok z dnia 10 września 1996 r., Taflan-Met i in., C-277/94, EU:C:1996:315, pkt 26).

38 Zgodnie z art. 2 decyzji nr 3/80 ma ona zastosowanie między innymi do pracowników tureckich, którzy podlegają albo podlegali ustawodawstwu jednego albo kilku państw członkowskich.

39 Co się tyczy przedmiotowego zakresu stosowania decyzji nr 3/80, to z art. 4 ust. 1 i 2 tej decyzji wynika, że decyzję tę stosuje się do całego ustawodawstwa odnoszącego się działów zabezpieczenia społecznego, które dotyczą między innymi świadczeń z tytułu inwalidztwa, włącznie ze świadczeniami służącymi zachowaniu albo zwiększeniu zdolności do zarobkowania, oraz do powszechnych i specjalnych systemów zabezpieczenia społecznego, składkowych i nieskładkowych.

40 W tym wypadku bezsporne jest, że pan Çoban korzysta z renty inwalidzkiej przewidzianej przez niderlandzkie przepisy w dziedzinie zabezpieczenia społecznego oraz że rozpatrywane w postępowaniu głównym świadczenie uzupełniające zmierza do zwiększenia tej renty celem zapewnienia mu minimalnego wynagrodzenia. W konsekwencji świadczenie to należy traktować jako świadczenie z tytułu inwalidztwa w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. b) decyzji nr 3/80.

41 Zatem decyzja nr 3/80 ma zastosowanie do sytuacji takiej jak ta rozpatrywana w postępowaniu głównym.

42 Artykuł 6 ust. 1 akapit pierwszy decyzji nr 3/80, który wdraża art. 39 ust. 4 protokołu dodatkowego, określa prawo pracowników tureckich do zachowania w Turcji lub na terytorium innego państwa członkowskiego aniżeli państwo, na którego terytorium siedzibę ma podmiot zobowiązany do wypłaty świadczenia, uprawnienia do pobierania świadczeń z tytułu inwalidztwa, wieku lub renty dla członków rodziny pozostałych przy życiu, jak również rent wypłacanych z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, do których nabyli oni prawo na podstawie ustawodawstwa jednego lub kilku państw członkowskich.

43 Decyzja nr 3/80 nie przewiduje żadnego odstępstwa od uchylenia klauzul zamieszkania ani ograniczenia takiego uchylenia, o którym mowa w art. 6 ust. 1 akapit pierwszy tej decyzji (wyrok z dnia 26 maja 2011 r., Akdas i in., C-485/07, EU:C:2011:346, pkt 80).

44 W tym wypadku Uwv decyzją z dnia 12 lutego 2014 r. zaprzestał wypłacania rozpatrywanego w postępowaniu głównym świadczenia uzupełniającego, ze skutkiem od dnia 1 kwietnia 2014 r., z tego względu, że pan Çoban poinformował go o swoim zamiarze powrotu z tym dniem do Turcji. W dniu 9 lipca 2014 r. pan Çoban, przebywając w Turcji, wystąpił z ponownym wnioskiem o przyznanie mu świadczenia uzupełniającego, którego celem, zgodnie ze wskazówkami dostarczonymi przez sąd odsyłający, było przywrócenie niewypłacanego już przez Uwv świadczenia.

45 Ponieważ ten złożony przez skarżącego w postępowaniu głównym ostatni wniosek zmierza, zdaniem sądu odsyłającego, do przywrócenia prawa do świadczenia uzupełniającego nabytego na podstawie TW, należy uznać, jak zaznaczyła to rzecznik generalna w pkt 60 i 62 opinii, że pan Çoban powołuje się w postępowaniu głównym na prawo do świadczenia z tytułu inwalidztwa nabyte na podstawie ustawodawstwa państwa członkowskiego, zgodnie z art. 6 ust. 1 akapit pierwszy decyzji nr 3/80.

46 W tych okolicznościach sytuacja pana Çobana wchodzi w zakres stosowania rzeczonego przepisu.

47 Należy jednak stwierdzić, że rozpatrywane w postępowaniu głównym świadczenie uzupełniające stanowi, na podstawie wpisania TW do załącznika X do rozporządzenia nr 883/2004, „specjalne nieskładkowe świadczenie pieniężne" w rozumieniu art. 70 ust. 2 tego rozporządzenia.

48 Zgodnie z art. 70 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004 przewidziana w art. 7 tego rozporządzenia zasada uchylenia klauzul zamieszkania nie ma zastosowania do tego rodzaju świadczeń. Na mocy art. 70 ust. 4 tego rozporządzenia świadczenia te udzielane są wyłącznie w państwie członkowskim, w którym zainteresowany ma miejsce zamieszkania, i zgodnie z jego ustawodawstwem.

49 Wynika z tego, że obywatele Unii objęci zakresem stosowania rozporządzenia nr 883/2004 mogą korzystać ze specjalnego nieskładkowego świadczenia pieniężnego, takiego jak rozpatrywane w postępowaniu głównym świadczenie uzupełniające, jedynie pod warunkiem, że mieszkają w państwie członkowskim, które go udzieliło.

50 Zatem obywatele Unii podlegają nadal nałożonemu przez art. 4a TW warunkowi zamieszkania na terenie Królestwa Niderlandów, aby móc korzystać ze świadczenia uzupełniającego na podstawie tego ustawodawstwa.

51 Należy zaś przypomnieć, że art. 59 protokołu dodatkowego stanowi, że w obszarach wchodzących w jego zakres Turcja nie może korzystać z traktowania bardziej korzystnego niż to, jakiego państwa członkowskie udzielają sobie nawzajem na mocy traktatu ustanawiającego Wspólnotę.

52 Protokół dodatkowy obejmuje między innymi zgodnie z brzmieniem tytułu II przepływ osób i usług, a w szczególności postanowienia w dziedzinie zabezpieczeń społecznych pracowników narodowości tureckiej, którzy przemieszczają się wewnątrz Unii, zawarte w decyzji nr 3/80.

53 Należy zatem zbadać, w świetle art. 59 rzeczonego protokołu, czy okoliczność, że obywatel turecki, taki jak pan Çoban, może zachować, na podstawie art. 6 ust. 1 akapit pierwszy decyzji nr 3/80, prawo do świadczenia uzupełniającego, takiego jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, po przeniesieniu miejsca zamieszkania do Turcji, podczas gdy obywatele Unii, aby korzystać z tego prawa, podlegają nadal nałożonemu przez art. 4a warunkowi zamieszkania, doprowadziłaby do przyznania temu obywatelowi tureckiemu korzystniejszego traktowania aniżeli traktowanie przyznane znajdującym się w porównywalnej sytuacji obywatelom Unii.

54 W tym względzie Trybunał orzekł w pkt 95 wyroku z dnia 26 maja 2011 r., Akdas i in. (C-485/07, EU:C:2011:346), że sytuacji byłych tureckich pracowników migrujących, którzy powrócili do Turcji po tym, jak utracili prawo pobytu w przyjmującym państwie członkowskim z powodu okoliczności, iż stali się niezdolni do pracy w tym państwie członkowskim, nie można, na potrzeby stosowania art. 59 protokołu dodatkowego, w użyteczny sposób porównywać z sytuacją obywateli Unii, ponieważ obywatele Unii, będąc uprawnieni do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państwa członkowskiego, które przyznało przedmiotowe świadczenie, po pierwsze, mogą zdecydować się na opuszczenie terytorium tego państwa, tracąc prawo do tego świadczenia, i po drugie, mają prawo powrócić w każdej chwili do danego państwa członkowskiego.

55 W tym wypadku sytuacji pana Çobana nie można przyrównać do sytuacji obywateli tureckich, których dotyczyła sprawa zakończona rzeczonym wyrokiem, ponieważ w dacie wyjazdu z Niderlandów do Turcji pan Çoban nie utracił prawa pobytu w tym państwie członkowskim.

56 Z akt sprawy przedłożonych Trybunałowi wynika bowiem, że w tej dacie pan Çoban posiadał status rezydenta długoterminowego w Niderlandach w rozumieniu dyrektywy 2003/109.

57 Tymczasem należy przypomnieć, że zgodnie z art. 8 dyrektywy 2003/109 status rezydenta długoterminowego ma charakter stały z zastrzeżeniem przepisów art. 9 tej dyrektywy dotyczących cofnięcia lub utraty tego statusu.

58 W dodatku, jak wynika z motywów 4, 6 i 12 dyrektywy 2003/109, zasadniczym celem tej dyrektywy jest integracja obywateli państw trzecich, którzy są na stałe osiedleni w państwach członkowskich. Podobnie jak wynika z motywu 2 tej dyrektywy, zmierza ona, poprzez przyznanie obywatelom państw trzecich statusu rezydenta długoterminowego, do zbliżenia ich statusu prawnego do statusu obywateli państw członkowskich (wyrok z dnia 18 października 2012 r., Singh, C-502/10, EU:C:2012:636, pkt 45).

59 Zatem w dacie wyjazdu z Niderlandów do Turcji pan Çoban, aby skorzystać z rozpatrywanego w postępowaniu głównym świadczenia uzupełniającego, mógł, podobnie jak mieszkający w Niderlandach obywatele Unii, na podstawie tego statusu spełnić nałożony przez TW warunek zamieszkania na terytorium tego państwa członkowskiego.

60 Wynika z tego, że do celów stsowania art. 59 protokołu dodatkowego sytuację pana Çobana należy uznać za porównywalną z sytuacją przebywającego w Niderlandach obywatela Unii, który nabył na podstawie TW prawo do świadczenia uzupełniającego.

61 W tej sytuacji okoliczność, że obywatel turecki, taki jak pan Çoban, mógłby zachować, na podstawie art. 6 ust. 1 akapit pierwszy decyzji nr 3/80, prawo do świadczenia uzupełniającego, takiego jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, po przeniesieniu miejsca zamieszkania do Turcji, podczas gdy obywatele Unii, aby korzystać z tego prawa, podlegaliby nadal nałożonemu przez art. 4a warunkowi zamieszkania, doprowadziłaby do przyznania temu obywatelowi tureckiemu korzystniejszego traktowania aniżeli traktowanie przyznane znajdującym się w porównywalnej sytuacji obywatelom Unii, co byłoby sprzeczne z wymogami wynikającymi z art. 59 protokołu dodatkowego.

62 Mając na względzie powyższe rozważania, na postawione pytania trzeba odpowiedzieć, że art. 6 ust. 1 akapit pierwszy decyzji 3/80 w związku z art. 59 protokołu dodatkowego należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie przepisowi krajowemu, takiemu jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, znoszącemu prawo do uzyskania świadczenia uzupełniającego przez obywatela tureckiego, który powraca do kraju swojego pochodzenia i który w dacie swojego wyjazdu z przyjmującego państwa członkowskiego jest posiadaczem statusu rezydenta długoterminowego w rozumieniu dyrektywy 2003/109.

W przedmiocie kosztów

63 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów SĄD (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 6 ust. 1 akapit pierwszy decyzji Rady Stowarzyszenia nr 3/80 z dnia 19 września 1980 r. o stosowaniu systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Wspólnot Europejskich do pracowników tureckich i członków ich rodzin w związku z art. 59 protokołu dodatkowego, podpisanego w dniu 23 listopada 1970 r. w Brukseli, który został zawarty, zatwierdzony i ratyfikowany w imieniu Wspólnoty rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2760/72 z dnia 19 grudnia 1972 r., należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie przepisowi krajowemu, takiemu jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, znoszącemu prawo do uzyskania świadczenia uzupełniającego przez obywatela tureckiego, który powraca do kraju swojego pochodzenia i który w dacie swojego wyjazdu z przyjmującego państwa członkowskiego jest posiadaczem statusu rezydenta długoterminowego w rozumieniu dyrektywy Rady 2003/109/WE z dnia 25 listopada 2003 r. dotyczącej statusu obywateli państw trzecich będących rezydentami długoterminowymi.

Podpisy